Sisäministeriö LAUSUNTO SM2016-00426

MMO Mykkänen Mirkka(SM) 28.09.2016

Viite
U 37/2016 vp

Asia
OSA; Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan kuuleminen 29.09.2016 klo 12:15; Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista (uudelleen laadittu vastaanottodirektiivi)

Ehdotus uudelleen laadittavaksi vastaanottodirektiiviksi

Komissio antoi 13.7.2016 yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistamista koskevan toisen säädöspaketin, joka sisälsi ehdotuksen [KOM (2016) 465 lopullinen] Euroopan parlamentin ja neuvoston uudelleenlaadittavaksi direktiiviksi kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista (vastaanottodirektiivi).

Ehdotus pohjautuu nykyiseen vastaanottodirektiiviin, jota ehdotetaan uudelleen laadittavaksi.

Ehdotuksen tavoitteena on vähentää hakijoiden edelleen liikkumista, yhdenmukaistaa vastaanotto-olosuhteita unionin alueella ja lisätä hakijoiden omatoimisuutta ja mahdollisia kotoutumisnäkymiä.

Ehdotuksen mukaan edelleen liikkumista pyritään vähentämään hakijalle asetetulla velvollisuudella oleskella tietyllä alueella ja velvollisuuden rikkomisesta seuraavilla muutoksilla vastaanottopalveluihin. Hakija tulisi määrätä tietyissä tilanteissa oleskelemaan erityisessä paikassa ja ilmoittautumaan viranomaisille. Luvattoman edelleen liikkumisen tai pakenemisen estämiseksi ehdotukseen sisältyy myös uusi säilöönottoperuste. Jos hakija on määrätty oleskelemaan tietyssä paikassa, mutta hän ei ole noudattanut tätä määräystä ja on olemassa pakenemisen vaara, hakija voitaisiin ottaa säilöön.

Ehdotuksessa säädetään ilman huoltajaa olevan lapsen edustajan määräämiselle viiden työpäivän aikaraja turvapaikkahakemuksen jättämisestä. Perheenjäsenyyden ulottuvuutta laajennettaisiin kattamaan niin, että se koskisi myös perheitä, jotka on muodostettu lähtömaasta lähdön jälkeen, mutta ennen saapumista jäsenvaltioiden alueelle.

Kansainvälistä suojelua hakeneiden kotoutumismahdollisuuksia ja taloudellista omatoimisuutta on tarkoitus yhtenäistää asettamalla yhteiset aikarajat työnteko-oikeudelle (6 kuukauden aikaraja työnteko-oikeudelle turvapaikkahakemuksen jättämisestä) ja vahvistamalla hakijoiden oikeus tasa-arvoiseen kohteluun suhteessa jäsenvaltion kansalaisiin työelämässä. Suomen voimassa olevan ulkomaalaislain mukaan ulkomaalaisella on kansainvälistä suojelua haettuaan oikeus tehdä ansiotyötä ilman oleskelulupaa kun hänellä on voimassa oleva vaadittava rajanylitykseen oikeuttava matkustusasiakirja ja hän on oleskellut maassa kolme kuukautta tai kun hän on oleskellut Suomessa kuusi kuukautta.

Suomen keskeiset kannat

Kansainvälistä suojelua hakevien laajamittainen ja hallitsematon saapuminen Euroopan unionin alueelle on kuormittanut sekä jäsenvaltioiden että koko unionin yhteistä turvapaikkajärjestelmää. On tärkeää, että ratkaisuja muuttoliikkeen hallitsemiseksi ja pakolaiskriisiin vastaamiseksi haetaan unionin tasolla ja että EU:n turvapaikkalainsäädäntöä tarkastellaan kokonaisuutena.

Valtioneuvosto kannattaa toimenpiteitä, joiden tavoitteena on kansainvälistä suojelua hakeneiden edelleen liikkumisen vähentäminen.

Jäsenvaltioiden vastaanotto-olosuhteiden yhdenmukaistaminen on kannatettava tavoite, eivätkä sen edistämiseksi ehdotetut muutokset pääosin edellytä suuria toimenpiteitä Suomessa. Myös ilman huoltajaa olevan lapsen edustajajärjestelmää koskevien säännösten yhdenmukaistaminen on perusteltua, mutta edustajan määräämiselle asetettuun lyhyeen määräaikaan ei valmistelun tässä vaiheessa ole vielä mahdollista ottaa kantaa.

Valtioneuvosto suhtautuu kielteisesti ehdotettuun perheenjäsenen määritelmän laajentamiseen. Perheenjäsenen määritelmä on Suomessa vakiintunut ja sama eri maahanmuuttajaryhmille. Erilaisten määritelmien käyttäminen eri maahanmuuttajaryhmille aiheuttaisi soveltamisongelmia ja määritelmän laajentaminen lisäisi kustannuksia.

LIITTEET

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi